

K r o o n i k a

- - - - -

2008. aasta keelesündmusi

14. märtsil toimus Rahvusraamatukogus keeleseminar teemal „Meie keeleline tulevik”. Ettekannetega esinesid Signe Suursööt (ERR), Irene Käosaar (HTM), Peep Nemvalts (TLÜ), Ivan Makarov, Kristiina Ross (EKI). Seminaril kõneldi eesti keele ajaloost, eestikeelsest haridusest, keelehoiakutest ning estofiiliast.

16. ja 17. aprillil toimus Väike-Maarjas Ferdinand Johann Wiedemanni keeleauhinna asutamise 20. aastapäevale pühendatud konverents „Emakeelne Eesti, emakeelne Euroopa”. Ettekannetega esinesid nii Eesti kui ka teiste riikide keeleteadlased, -ametnikud kui ka keelehuvilised gümnaasiumiõpilased. Ettekannete tekstid on avaldatud raamatus „Emakeelne Eesti, emakeelne Euroopa”.

27.-28. augustini toimus Paides Eesti emakeeleõpetajate seltsi ning haridus- ja teadusministeeriumi eestvedamisel Eesti noorte keeleorganisatsiooni (ENKO) suvelaager. Kahepäevane laager pakkus enkolastele ja nende juhendajatele erinevaid keelealaseid tegevusi ja kohtumisi. Märkimisväärne osa laagrist kuulus ettekannete kuulamisele. Ettekannetega esinesid Andres Org (TÜ), Ilmar Tomusk (keeleinspektsioon), Indrek Treufeldt, Arnika Tegelman (ajaleht Järva Teataja), Kristjan Pihl (Paide gümnaasium), Terje Truska (Järvamaa muuseum), Kristiine Kurema (Paide gümnaasium), Sass Henno. ENKO kohta leiab teavet Eesti emakeeleõpetajate seltsi koduleheküljelt (www.eeselts.ee).

25. septembril peeti Tartu ülikoolis seminari teemal „Eestlased ja eesti keel välisriikides”. Ettekannetega esinesid Kristiina Praakli (TÜ), Jüri Viikberg (TLÜ), Tiit Tammaru (TÜ), Tiina Kälissaar, Maarika Teral (TÜ), Mare Kõiva (EKM), Aivar Jürgenson (TLÜ), Martin Ehala (TÜ), Aune Valk (TÜ) ja Mart Rannut (TLÜ).

03. oktoobril peeti Tartu ülikooli traditsioonilist Emakeele Seltsi üliõpilaskonverentsi. Lisaks Tartu ülikooli, Tallinna ülikooli ja Tampere ülikooli üliõpilastele esinesid konverentsil ettekannetega ka gümnaasiumiõpilased.

10. oktoobril toimus Kuressaares Aavikute majamuuseumis Johannes Aaviku seltsi ettekandekoosolek, kus seltsi liikmed pidasid kolm ettekannet: Helgi Vihma ja Aili Norberg „Johannes Aaviku „Ideede päevik””, Ants Sild „Huvitav on, mis toimub kultuuriajakirjaniku peas”, Enda Naaber „Mereteema Aira Kaalu loomingus”.

13. oktoobril toimus Tallinnas eesti keele instituudis eurotekstide tõlkimise seminar.

30. oktoobrist 01. novembrini toimus Võru instituudi ja Tartu ülikooli korraldatud traditsiooniline konverents, mille tänavune teema oli „Kirjandus/keel vähemuses”. Konverentsil tutvustati Võrumaa kirjanike tööde väljapanekut, Eestis ilmunud soome-ugri kirjanduse tõlkeraamatute näitust ja näitust „Vepsa esimene kirjakeel”. Arvukates ettekannetes käsitleti nii eesti, võru kui ka teiste soome-ugri rahvaste keelt ja kirjandust.

7. novembril toimus Tartu ülikoolis neljas muutuva keele päev. Oma tööst keelemuutuste alal andsid ülevaate Heiki-Jaan Kaalep, Kadri Muischnek, Petar Kehayov, Arvi Tavast, Peep Nemvalts, Reet Hendrikson, Renate Pajusalu, Pille Penjam, Martin Ehala, Dmitri Kulakov, Anna Verschik jt

13.–14. novembril korraldasid eesti keele instituut ja rakenduslingvistika ühing seminari „Soomeugri keelte sõnaraamatud: mis neid liidab ja mis lahutab”. Seminaril kõneldi kakskeelsete sõnaraamatute probleemistikast ning etümoloogiliste sõnaraamatute koostamisest. Esinesid soome-ugri keelte (mari, liivi, ungari, ersa, saami, komi, udmurdi, handi ja vadja) sõnaraamatute uurijad ja leksikograafid. Lisaks oli seminaril ettekandeid eesti kakskeelsete sõnaraamatute koostajatelt Prantsusmaalt, Poolast ja Eestist.

13. novembril korraldas Tallinna ülikooli eesti keele ja kultuuri instituut kolmanda sügisseminari „Korpusuuringute metodoloogia ja märgendamise probleemid”. Eri tüüpi korpuste loomise, keeleainestiku kogumise meetoditest, andmete töötlemise võimalustest ja muust koprusestega seonduvast kõnelesid oma ettekannetes Reili Argus, Pille Eslon, Helena

Metslang, Krista Liin, Mark Fishel, Heiki-Jaan Kaalep, Tiit Hennoste, Annekatrin Kaivapalu, Ingrid Krall ja Katre Õim. Lisaks esinesid ettekannetega Turu ülikooli uurijad Ilmari Ivaska ja Kirsti Siitonen ning Oulu ülikooli keeleteadlane Jarmo Harri Jantunen.

17. detsembril toimus Tartu ülikoolis tekstipäev, kus esitleti raamatut „Tekstid ja taustad V” ning esinesid ettekannetega Krista Kerge, Katrin Aava, Reet Kasik, Kersti Lepajõe, Helin Puksand, Katrin Mandra, Riina Reinsalu, Karen Kuldnokk ja Tiina Alekõrs.

Tartu ülikoolis 2008. aastal kaitstud eesti keele ja soome-ugri keelte magistri- ja bakalaureusetööd

Magistritööd

- *Magister artium* eesti keele erialal
Kadri Sõrmus „Emakeeleõppija korpus. Statistiline analüüs ja veamärgendussüsteem”.
- Humanitaarteaduse magistri kraad (eesti keel)
Liisi Bakhoff „Eesti kirjakeele kujunemisstaadiumis kaassõnadest”.
- Humanitaarteaduse magistri kraad (üldkeeleteadus)
Mihkel Truman „Tegumoekategooria eesti lapsekeeles: mõistmiskatsed 4–7-aastaste lastega”.
- Humanitaarteaduse magistri kraad (arvutilingvistika)
Kristel Uiboaed „Ühendverbid eesti murrete korpuses”.
Humanitaarteaduse magistri kraad (eesti keele ja kirjanduse õpetaja)
Merili Küppar „Võru keel ja kultuur. Võru keele ja kultuuri õpe ajaloolisel Võrumaal”, Kadi Needo „Friedebert Tuglase retseptsioon üldhariduskoolis”, Katre Pelisaar „Eesti hariduspoliitika areng Eesti Keskerakonna näitel (1999–2007)”, Monika Urb „Hispaaniakeelsete õpilaste lingvistiline kompetents Eesti koolis”.
- Humanitaarteaduse magistri kraad (eesti keele ja kirjanduse õpetaja mitte-eesti koolis)
Natalia Borovkova „Liitsõnade moodustamisoskuse probleeme vene õppekeelega gümnaasiumis”, Olga Kolessova „Autentsete tekstide lihtsustamine eesti keele õppes. Abimaterjal tööks vene kooli 12. klassis”, Anastassia Savkovit „Emakeelekõnelejate hinnangud mitte-eestlaste

vigadele kirjalikus keelekasutuses”, Julia Tamme „Gümnaasiumiõpilaste lugemiseelistused ja -harjumused”.

Bakalaureusetööd

- Humanitaarteaduse bakalaureuse kraad (eesti keel)

Aune Esinurm „Definiitsuse väljendamine eesti vanas kirjakeeles”, Marju Jõgeda „MSN-i keelekasutuse grammatilisi erijooni”, Mirja Jõgi „Konditsionaali minevikuvormide kasutus 1930.–1990. aastatel eesti kirjakeeles”, Kadri Kaljurand „Sõna *edasi* polüseemia kognitiivse lingvistika vaatenurgast”, Ülle Kimmel „Kontseptuaalsed metafoorid tulekahjude kajastamisel ajakirjanduses”, Gaili Konsap „Ilmastikunähtuste sõnavara leksikaal-semantiline analüüs eesti keeles”, Katri Krall „Keelekümblusklassi eesti keel”, Kärt Kuvvas „Uudispealkirjad valimiskampanias”, Keit Lipp „Eesti kirjandusklassikute teoste keele postuumsest redigeerimisest Friedrich Reinhold Kreutzwaldi muinasjutu ”Põhja konn” näitel”, Mariliis Malahhov „Kõneaktide võrdlev analüüs täiskasvanu- ja lastekeeles”, Marianne Mett „Afiksaaladverbide tähendused katses”, Nele Nikopensius „Eitus lapsekeeles”, Maili Nurme „Impersonaali ainsa argumendi staatus eesti keeles”, Kairi Ragul „Seisukohavõetud argisuhtluses”, Kaisa Tuulik „Eesti keele riiklikud tasemetööd 2005–2007. VI klass”, Monica Tõnismann „Viisakustrateegiaid argisituatsioonides küsitluse põhjal”, Madis Veldi „Mõnede kreeka sõnade käitumine eksitussõnadena eesti keeles”.

- Humanitaarteaduse bakalaureuse kraad (arvutilingvistika)

Heigo Leppla „Filmi produtseerimisega seotud mõistete leksikaal-semantiline analüüs”.

- Humanitaarteaduse bakalaureuse kraad (üldkeeleteadus ja foneetika)

Pille Pipar „Esi- ja järgsilpide *e* laad spontaanses kõnes”.

- Humanitaarteaduse bakalaureuse kraad (eesti keel ja kultuur muukeelsetele)

Ramila Abdullajeva „Nõiad erinevatel ajastutel”, Anastassia Ariskina „Vigade klassifitseerimise võimalusi ning vene emakeelega õppijate põhilised vead eesti keeles”, Galina Blukis „T uudid pärimuses ja kirjanduses”, Tatjana Gu t ina „Mitte-eesti emakeelega laste haridusvõimalused Eestis”, Anastassia Ivanova „Släng kui sotsiolingvistiline ilming ning selle kasutamine eesti ja vene kõnekeeles”, Viktoria Jun

„Laulude kasutamine keeleõppes”, Polina Kossenkova „Keelekümbluse olemus ja selle rakendamine Narvas”, Viktoria Kostrubskaja „Eesti ja slaavi muistse pulmakombestiku uurimine ja võrdlemine”, Julia Kut er „Majahaldjas eesti ja vene rahvakultuuris”, Alevtina Lazareva „Eesti keele automaatne morfoloogiline analüüs ja ühestamine ning õigekirjakorrektor selle rakendusena”, Olga Morozova „Internetipõhine eesti keele õpe kursuste ONENESS ja Welcome näitel”, Inna Nekrassova „Mitmekeelse ühiskonna küsimus Eesti ja Suurbritannia moslemite näitel”, Natalja Nurikajeva „Panganduskeel ja pangatöötaja keelekasutus”, Kristina Patenko „Eesti-vene koodivahetus kakskeelses töökeskkonnas”, Margarita Petrova „Homonüümia eesti keeles: olemus, probleemid, mõjud”, Ksenia Sergejeva „Jaanipäeva traditsioon läänemeresoome lõunarühma rahvastel”, Jelena Smoljakova „Eesti keele kui teise keele õppe läbiviimine eesti koolieelsetes lasteasutustes”, Olga Sokolovskaja „Uuemad laensõnad ja nende muganemine eesti keeles”, Tatjana eintseva „Boris Taggo-Novossadovi elulugu ja looming eesti kirjanduse kriitikuna”, Ilze Zagorska „Läti tudengid eesti keele ja kultuuri keskkonnas Tartu ülikoolis”, Ljudmilla Tkatenko „Eestlaste päritoluteooriad”, Anna Veeber „Metafooridega seotud teemade käsitlemine eesti keeleteaduses”, Natalia Voronova „Kooliväline keeleõpe integratsiooni toetajana”.

Tallinna ülikooli eesti keele ja kultuuri instituudis 2008. aastal kaitstud eesti keele magistri- ja bakalaureusetööd

Magistritööd

Marit Alas „Kohanimedede muutumine Põide vallas Saaremaal“, Nele Katvel „Põhivärvinimedest Võru murdes. Põhinimed, nende struktuur ja kujunemine”, Triin Kibar „Tallinna ülikooli venekeelsete tudengite eesti keele õppe motivatsiooni orientatsioonid”, Julia Laškevitš „Eesti leksikaalsete kollokatsioonide tundmisest Tallinna Humanitaargümnaasiumis”, Veronika Mitting „Muusika eesti keele ja kirjanduse meetoodika rikastajana”.

Bakalaureusetööd

Elina Agurauja „Adjektiivide kasutamisest lapsele suunatud kõnes”, Berit Brandt „Naiste ja meeste abielunimed Eestis aastatel 1940–2008”, Helena Eenmaa „Eesti mõjud Tartu soomlaste emakeeles võrrelduna vastavate tulemustega aastast 2001”, Ege Heeringas „Eesti perekonnanimede käänamine (Eesti Päevalehe ja Postimehe näitel 2008. a)”, Urmas Jaagant „Semantiline skriptipõhine huumoriteooria lühijutu analüüsil”, Anu Kaar „Eesnimed Eestis 1890. aastal”, Helin Kapsta „Eesti-vene keelekontakt: eestivenelaste teise keelena kõneldud eesti keele mõju eesti keelt emakeelena kõnelevate noorte objektikäänete kasutuses”, Jekaterina Kukenko „Endistest NSV Liidu maadest pärit Tallinna eesti ja vene koolide õpilaste kodukeeltest”, Anna Kull „Suuline eesti-vene koodivahetus eesti keele kui teise keele tunnis”, Helen Kõrgesaar „Hoidjakeelele omastest joontest ning selle dünaamikast”, Anni Muru „Laadivahelduslikud sõnad: mida eesti keelt võõrkeelena õppijale õpetada”, Marju Mändmaa „Hulgasõna ühildumine tänapäeva eesti keeles”, Maria Nurm „Vene gümnaasiumide 2007. aasta osalisele eestikeelsele õppele ülemineku kajastamine valikus Eesti ajalehtedes”, Veronika Ogenesjan „Rühmatöö eesti keele kui teise keele õppes”, Erle Pihelgas „Uudis Eesti kvaliteetpäevalehtedes ajakirjanduse komertsialiseerumise aspektist”, Tiina Ploompuu „Noorte keelekasutus Interneti-keskkonnas: sõnade kirjakuju varieerimise moodused Eesti noorte tutvumiskuulutustes (ajakirja Hea Laps veebilehe põhjal)”, Karin Pöld „Jaan Kaplinski tekstide kontekstuaalsus ja süntaks”, Eveli Rebane „Anglitsismid võrgusuhtluses Windows Live Messingeri ja Orkuti näitel”, Ingrid Selg „Sõnajärg subtiitrites”, Anastassia Rtištševa „Fraseologismide kasutamisest eesti ajakirjanduskeeles Eesti Päevalehe ja SL Õhtulehe näitel”, Irene Talvet „Gümnaasiumi ajalooõpiku „Eesti ajalugu” loetavus”, Kriste Talving „Õiguskeele probleemkohad ja arusaadavus Pärnu linnavalitsuse õigusaktide näitel”, Mari-Leen Toome „Ametikirja keel Tallinna tehnikakõrgkooli näitel”, Marii Tunnel „Toidusõnavara ajakirjas Oma Maitse”, Liisi Vaher „Wimbergi sõnakasutus luule ja proosa näitel”, Evelin Värva „Rahvuslikust kasvatuses Eestis rahvusliku kasvatuses kongresside ja nende järelkajade kaudu”.